

NAGY ZSUKA*
alkalmi szövegversek egy kiállításra
(RR-monológok)

önarckép

én, Rippl Józsi, itt vagyok.

zsánerfigurák a pultnál,
Piacsek bácsi meg a nőkkal kokettál.
Rónai József lettem, aztán
(nektek már) Rippl-Rónai.
szerettem a nőket, ahogy kell.
a sejtelmet, a titkot, ahogy még inkább kell.
mindenki külön világ, a szívben meg litográfiák,
saját életem intermezzója vagyok, szénrajzok,
kontúrok, állandóságok közötti újrakezdés
kisvárosok és nagyok algoritmusában,
hedonizmusom nézd ezen a képen – tagadhatatlan a magam
leleplezése vagyok. ez aztán az önazonosság.
szeresetek élni, nem mondhatok mást,
mint ezernyi közhelyet. és nézd meg jól
ezt a képemet. tokát eresztett vágyakozás
vagyok, hajtincsemen kaján vigyor,
magam elkapott pillanata vagyok.
az élet engem is kipipál, mindenki világ, a szívben litográfiák.
(mind a saját életünk intermezzói vagyunk,
és valami mindig visz minket tovább.
a zsánerfigurák a pultnál.
Rónai József lettem, (nektek) Rippl-Rónai.

* 2021-ben, a Magyar kultúra napján Nagy Zsuka Bella István-díjban részesült. A díjat az a fiatal, vagy középnemzedékhez tartozó, alkotói pályáján már jelentősebb eredményeket elért költő kaphatja meg, akinek munkássága Bella István életművének szellemiségéhez, s a nemzeti irodalom értékes hagyományaihoz egyaránt kötődik. Gratulálunk!

A versek a Jósa András Múzeum Rippl-Rónai József életmű-kiállításán bemutatott képekhez készültek 2020. novemberében.

enteriőr a kékruhás Lazarinnal

levél az örökkévalósághoz

tudod, örökkévaló(ság)
az otthon egy kékruhás nő,
aki ül a nappaliban és vár,
engem, aztán a hálóban vár
engem, aztán a terített asztalnál,
később a műteremben megfogja
a vállamat, vagy ha nem, akkor is
ott érzem, ha más szeretek akkor is,
ha a testtanok és a nedvek elvisznek
akkor is, ha nem őt szeretem akkor is.
az otthon kék, fehér, zsálya, krómsárga.
csésze az asztalon, képek a falon,
vetett ágy és bevetett köznepok.
tudod, örökkévaló(ság), az otthon
egy asszony. egy boldogkeserű asszony.
aki, ha élni mentem és visszajöttem,
nekem vette fel a kék ruhát, csak nekem.
minden szín és arc és vágykontúr elhalványult már,
csak a kékruhás nő marad. bűneim, élete(i)m
testhúsaként, otthonom kellékeként,
ágymegasztalmegmindennemű tárgyaim
között ő az alany. (így van ez, örökkön és örökké.
(tudod, örökkévaló(ság).

a reggeliző asztal

tudod, most minden a tudoddal kezdődik.
 most ilyenem van.
 szóval, tudod, annál idillibb és békésebb nincsen, mint
 mikor reggel terített asztal vár, és van asszonyod, kerted,
 tájad, eged és földed hozzá. kicsi porceláncsészék és étkezészetek
 koccannak a békesség színes molekuláival.
 minden olyan légies, mint a szárnyzuhogás,
 minden olyan érzelgős, mint a kockacukor.
 kalács illatát misztifikálja a reggel, csak a kávé izgató forrósága hat.
 itt vagy – te vagy itt – ha mindig más alakban is, te, asszony, az egeddal,
 a törődő kezeddal, én meg lesem azt a zöld színt a tájban,
 és a derekad, lesem, hogy mikor adod oda magad.
 mint ez a kert úgy lettél nekem, megszereztelek, kibőjtöltelek,
 aztán eltékozoltalak – mégis azt kérem, hogy minden reggelem
 terítve legyen. asszonyokkal.

zorka

és akkor mindig jönnek zorkák, mindig lesznek ők,
 lillák, csinszkák, csibék és a többiek.
 mindig lesznek hóbőrű vágyak,
 múzsák, akik tudják, vagy nem, hogy azok,
 de mindenképpen érzik, amit ilyenkor kell.
 de akárhogy is, mindenhogyan beteljesítik magukat.
 ha nincsen húsuk, testtanainkat nem elégitik
 akkor is belőlük vagyunk. de nézd ezt a csalfát.
 itt, ezt a zorkát. mindig csak a tekintetét.
 és gondolj, amit akarsz, mert mindig jönnek zorkák,
 mindig lesznek csinszkák, csibék, lillák, hóbőrű vágyak
 és esendők, férfiak, akiket végül hazaszállít a kór, valami vég,
 a lerobbant szervek. szegény majmunkák, lazarinok.
 mindig ugyanazok vagytok. néha ti is lázadhatnátok.
 mi van az asszonyokban, milyen isteni gondosság,
 hogy tékozló férjeiket visszafogadják.
 nézd ezt a zorkát, meg csinszkát, csibét.
 az élet megy és mindig tovább – ha áll, akkor is mozog,
 az idő változva változatlan, változatlanul is változó,
 minden közhely, minden egyedi, minden minden,
 és mindegy is minden, mert mindig csak az az egy. az fog tönkre tenni.
 jöjjetek zorkák és lazarinok, nélkületek nincs halhatatlanság.

női portékra
(aktualizált szövegromán a mának)

gyertek szembe velem női arcok,
festettek, feslettek és szemérmesek,
szelídek és meztelenek,
arcpírek, kalaposok,
jégtekintetűek és marasztalók,
látni akarom az arcotokat.
a lélek tájain kicsi skiccek
a vágy freskói rajtatok.
látni akarom az arcotokat.
életetek portréját, szénrajzait.
vegyétek le maszkjaitokat,
múljon el ez a széptelenítő
kitakart, elidegenített világ.
vissza akarom kapni a nőim arcát.
a jégtekintetűeket a marasztalókat,
a festettetek és a fesletteket,
a vadakat és szépalgókat.
vissza a fedetlen arcokat,
hű leszek mindhez.
adjátok vissza saját arcainkban az életet.